

K bodu č. 14

**Stanovisko hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja
k Návrhu rozpočtu Košického samosprávneho kraja
na roky 2025 – 2027**

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Súhrnná charakteristika návrhu rozpočtu	3
	Príjmy rozpočtu	6
	Výdavky rozpočtu	7
	Finančné operácie	10
3.	Súlad návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách a internými zásadami na zostavenie rozpočtu	11
4.	Zverejnenie návrhu rozpočtu	13
5.	Zhodnotenie rozpočtu a záver	13

1. Úvod

Na rokovanie Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja predkladám stanovisko hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja (ďalej „stanovisko“) k predloženému Návrhu rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2025 - 2027 na základe ustanovenia § 19e ods. 1 písm. c) zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov.

Predložené stanovisko je vypracované na základe Návrhu rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2025 – 2027 (ďalej „návrh rozpočtu KSK“) predloženého na ÚHK KSK dňa 19.11.2024, upravená verzia zo dňa 26.11.2024, záverečných účtov Košického samosprávneho kraja, prognóz makroekonomických ukazovateľov a daňových prognóz zverejnených Inštitútom finančnej politiky (MF SR).

Predložené stanovisko obsahuje súhrnnú charakteristiku návrhu rozpočtu KSK, súčasťou ktorej je aj zhodnotenie príjmov, výdavkov a finančných operácií návrhu rozpočtu, posúdenie súladu návrhu rozpočtu s ústavným zákonom č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení, so zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“) a s internými zásadami na zostavenie rozpočtu, dodržanie povinnosti zverejnenia návrhu rozpočtu a zhodnotenie rozpočtu a záver. Stanovisko je spracované v písomnej, tabuľkovej a grafickej forme, v štruktúre ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie na úrovni hlavnej kategórie a v štruktúre programov programového rozpočtu. Z dôvodu získania prehľadu o vývoji rozpočtových položiek uvádzam v stanovisku v grafickej forme historický vývoj ukazovateľov rozpočtu od roku 2016 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2024 a jeho očakávanej skutočnosti.

Návrh rozpočtu je spracovaný na trojročné obdobie ako strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky samosprávneho kraja, tzv. viacročný rozpočet. Rozpočty na roky 2026 a 2027 v jednotlivých finančných ukazovateľoch majú podľa § 9 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nezáväzný charakter a predstavujú východiskové údaje pre zostavovanie rozpočtu na príslušný rozpočtový rok. Z uvedeného dôvodu je v stanovisku podrobnejšie posudzovaný rozpočet na príslušný rozpočtový rok 2025.

2. Súhrnná charakteristika návrhu rozpočtu

Príjmy rozpočtu Košického samosprávneho kraja dosiahli v roku 2022 sumu 259 895 236 eur (po zarátaní príjmových finančných operácií v sume 335 004 809 eur). V roku 2023 boli príjmy plnené v sume 304 666 938 eur (po zarátaní príjmových finančných operácií v sume 403 804 232 eur), čo v porovnaní so skutočnosťou za rok 2022 predstavoval nárast príjmov o 44 771 702 eur (po zohľadnení príjmových finančných operácií medziročné zvýšenie o sumu 68 799 423 eur). Ku dňu zostavenia návrhu rozpočtu sú očakávané príjmy za rok 2024 v sume 349 049 862 eur (po zarátaní príjmových finančných operácií v sume 491 105 234 eur).

Výdavky rozpočtu Košického samosprávneho kraja dosiahli v roku 2022 sumu 281 242 091 eur (po zarátaní výdavkových finančných operácií v sume 303 465 826 eur). V roku 2023 predstavovali výdavky sumu 334 828 394 eur (po zarátaní výdavkových finančných operácií v sume 340 883 686 eur), čo v porovnaní so skutočnosťou za rok 2022 predstavuje nárast o 53 586 303 eur (po zohľadnení výdavkových finančných operácií nárast o sumu 37 417 860 eur). Očakávaná skutočnosť výdavkov rozpočtu za rok 2024 je ku dňu zostavenia návrhu rozpočtu v sume 451 172 895 eur (po zarátaní výdavkových finančných operácií v sume 491 105 234 eur).

Vývoj základných rozpočtových vzťahov od roku 2022 podľa údajov záverečného účtu Košického samosprávneho kraja za rok 2022, za rok 2023, schváleného rozpočtu na rok 2024, očakávanej skutočnosti za rok 2024 a návrhu rozpočtu na rok 2025 v eurách je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 1

v eur

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2022	Skutočnosť 2023	Schválený rozpočet 2024	Očakávaná skutočnosť 2024	Návrh rozpočtu 2025	Rozdiel (rozpočet 2025 - očakávaná skutočnosť 2024)
Príjmy rozpočtu KSK	259 895 236	304 666 938	306 142 489	349 049 862	326 468 592	-22 581 270
bežné príjmy	253 775 446	279 772 568	273 687 489	285 081 205	282 555 425	-2 525 780
kapitálové príjmy	6 119 790	24 894 370	32 455 000	63 968 657	43 913 167	-20 055 490
Výdavky rozpočtu KSK	281 242 091	334 828 394	310 581 287	451 172 895	358 123 459	-93 049 436
bežné výdavky	241 541 844	250 636 321	269 374 489	288 441 706	279 581 415	-8 860 291
kapitálové výdavky	39 700 247	84 192 073	41 206 798	162 731 189	78 542 044	-84 189 145
Prebytok (+)/schodok (-) bežného rozpočtu	12 233 602	29 136 247	4 313 000	-3 360 501	2 974 010	6 334 511
Prebytok (+)/schodok (-) kapitálového rozpočtu	-33 580 457	-59 297 703	-8 751 798	-98 762 532	-34 628 877	64 133 655
Prebytok (+)/schodok (-) rozpočtu	-21 346 855	-30 161 456	-4 438 798	-102 123 033	-31 654 867	70 468 166
Príjmové finančné operácie	75 109 573	99 137 294	42 300 336	142 055 372	75 475 621	
príjmy z predaja majetkových účastí	0	0	0	0	0	
zostatok prostr. z predch.rokov	26 400 074	17 825 779	1 036 500	29 397 311	1 036 500	
prevod prostriedkov z peňažných fondov	29 665 012	25 142 547	5 398 972	73 795 458	10 432 666	
iné príjmové fin.operácie	474 084	302 211	0	0	0	
prijaté bankové úvery	3 570 403	55 866 757	35 864 864	38 862 603	64 006 455	
prijaté bankové úvery od zahr.fin.inšt.	15 000 000	0	0	0	0	
prijaté návratné finančné výpomoci	0	0	0	0	0	
Výdavkové finančné operácie	22 223 735	6 055 292	37 861 538	39 932 339	43 820 754	
úvery, pôžičky, návratné finančné výpomoci	0	313 711	0	0	0	
splácanie tuz. istiny úveru	3 535 358	2 753 664	35 462 466	37 398 267	41 127 564	
splácanie zahraničnej fin. inštitúcií	1 810 737	2 398 972	2 398 972	2 398 972	2 693 090	
účasť na majetku	16 561 059	150 000	0	135 000	0	
ostatné výdavkové fin.operácie	316 581	438 945	100	100	100	
Príjmy rozpočtu vrátane FO	335 004 809	403 804 232	348 442 825	491 105 234	401 944 213	-89 161 021
výdavky rozpočtu vrátane FO	303 465 826	340 883 686	348 442 825	491 105 234	401 944 213	-89 161 021
Celkový prebytok (+)/schodok (-)	31 538 983	62 920 546	0	0	0	0

Predpokladá sa, že Košický samosprávny kraj v roku 2025 dosiahne celkové príjmy (vrátane príjmových finančných operácií) vo výške 401 944 213 eur a celkové výdavky (vrátane výdavkových finančných operácií) rovnako v sume 401 944 213 eur. Plánovaný celkový rozpočet je vyrovnaný.

Po odpočítaní príjmových a výdavkových finančných operácií od celkového rozpočtu, sa predpokladá na rok 2025 prebytok bežného rozpočtu a schodok kapitálového rozpočtu, t.j. schodok rozpočtu (bežného a kapitálového rozpočtu spolu) v sume 31 654 867 eur.

Po zahrnutí časového rozlíšenia sa predpokladá na akruálnej báze (metodika ESA 2010) výsledok rozpočtu na rok 2025 schodok v sume 28 754 867 eur.

Výpočet výsledku rozpočtového hospodárenia na akruálnej báze (metodika ESA 2010) je uvedený v tabuľke č. 2.

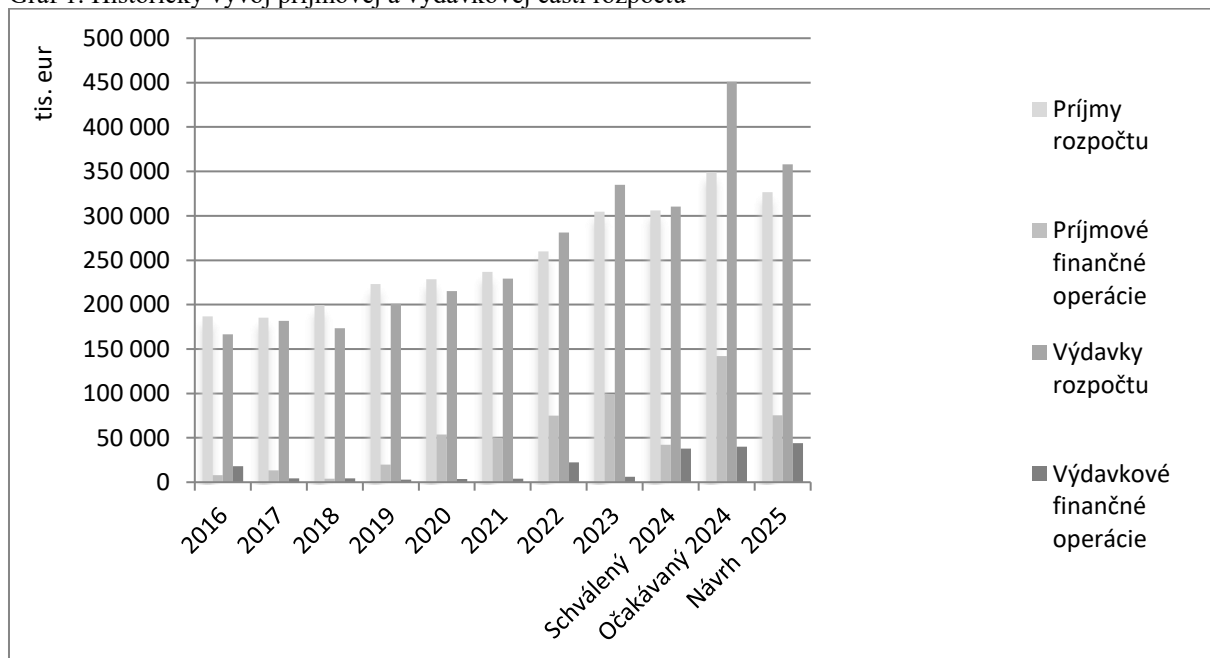
Tabuľka č. 2

v eur

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2022	Skutočnosť 2023	Schválený rozpočet 2024	Očakávaná skutočnosť 2024	Návrh rozpočtu 2025
Celkový prebytok (+)/schodok (-)	31 538 983	62 920 546	0	0	0
vylúčenie finančných operácií	-52 885 838	-93 082 002	-4 438 798	-102 123 033	-31 654 867
▪ vylúčenie príjmových FO	-75 109 573	-99 137 294	-42 300 336	-142 055 372	-75 475 621
▪ vylúčenie výdavkových FO	22 223 735	6 055 292	37 861 538	39 932 339	43 820 754
zahrnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy	1 329 375	-15 042 223	2 220 000	-2 639 688	2 900 000
▪ zmena stavu pohľadávok	-279 704	4 804 092	-3 580 000	-4 372 281	600 000
▪ zmena stavu záväzkov	-1 609 079	19 846 315	-5 800 000	-1 732 593	-2 300 000
▪ iné zmeny	0	0	0		
Prebytok (+)/schodok (-) metodika EÚ	-20 017 480	-45 203 679	-2 218 798	-104 762 721	-28 754 867

Historický vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu od roku 2016 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2024, očakávanej skutočnosti na rok 2024 a návrhu na rok 2025 je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 1. Historický vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu

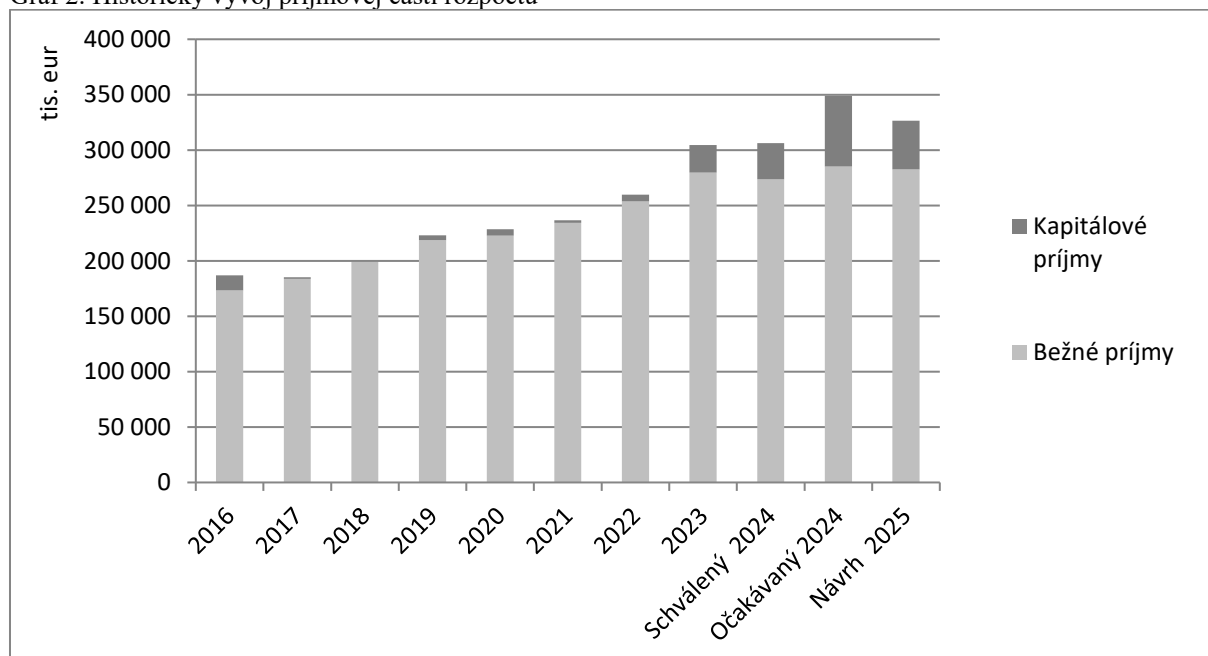
Príjmy rozpočtu

Bežné príjmy sú určené spravidla na financovanie bežných výdavkov. V prípade prebytku bežného rozpočtu je možné tieto výdavky použiť na financovanie schodku kapitálového rozpočtu alebo na úhradu návratných zdrojov financovania. V návrhu rozpočtu sa odhadujú bežné príjmy na rok 2025 v sume 282 555 425 eur, z toho vlastné príjmy v sume 179 146 934 eur a príjmy zo zdroja od iných subjektov (granty a transfery) v sume 103 408 491 eur.

Kapitálové príjmy sú používané na financovanie kapitálových výdavkov. V návrhu rozpočtu sú odhadované na rok 2025 v sume 43 913 167 eur, ktoré sú tvorené celkom len z príjmov zo zdroja od iných subjektov (granty a transfery) v sume 43 913 167 eur.

Historický vývoj príjmovej časti rozpočtu od roku 2016 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2024, očakávanej skutočnosti na rok 2024 a návrhu na rok 2025 je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 2. Historický vývoj príjmovej časti rozpočtu

Daňové príjmy sú rozpočtované na rok 2025 v sume 154 806 222 eur. Vo vzťahu ku skutočnosti roku 2023 predstavuje návrh zvýšenie o 1,84 % a vo vzťahu ku očakávanej skutočnosti roku 2024 zvýšenie o 3,59 %. Podľa návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027 sa očakávajú daňové príjmy v roku 2025 pre všetkých osem VÚC v sume 1 202 mil. eur, čo v porovnaní s vykázanou skutočnosťou v roku 2023 predstavuje nárast o 3,86 % a s očakávanou skutočnosťou roka 2024 nárast o 5,97 %. V novembri 2024 Výbor pre daňové prognózy na svojom 81. zasadnutí posudzoval aktualizovanú prognózu Inštitútu finančnej politiky MF SR (IFP), kde sú daňové príjmy pre VÚC mierne korigované smerom nadol, a to na sumu 1 999 mil. eur. Tieto aktualizované príjmy predstavujú v porovnaní s vykázanou skutočnosťou v roku 2023 nárast o 3,62 % a s očakávanou skutočnosťou roka 2024 nárast o 5,72 %. Teda navrhované daňové príjmy KSK v návrhu rozpočtu sú prognózované pesimistickejšie, ako je aktuálna prognóza IFP.

Nedaňové príjmy sú rozpočtované na rok 2025 v sume 24 340 712 eur (rozpočtované celkom ako bežné nedaňové príjmy), t.j. o sumu 562 430 eur viac oproti očakávanej skutočnosti

v roku 2024, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje nárast o 2,37 %. V porovnaní s vykázanou skutočnosťou v roku 2023 predstavuje návrh nedaňových príjmov na rok 2025 nárast o 16,5 %. Nedaňové príjmy podľa návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027 prognózované za rok 2025 pre VÚC predstavujú v porovnaní s vykázanou skutočnosťou v roku 2023 nárast o 7,0 % a s očakávanou skutočnosťou roka 2024 pokles o 5,5 %. Z pohľadu prognóz uvedených v návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027 je možné hodnotiť návrh nedaňových príjmov v návrhu rozpočtu KSK ako veľmi optimistický. Riziká negatívneho dopadu na regulatívy rozpočtovania (princípy vyrovnanosti rozpočtu) nie sú, pretože prípadné neplnenie nedaňových príjmov nebude mať vplyv na vyčíslenie výsledku rozpočtového hospodárenia KSK, pretože v prípade nenaplnenia príjmov zo strany rozpočtových organizácií (príjmy budú mať rozpísané ako záväzný ukazovateľ) sú povinné v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy v sume nenaplnených príjmov viazať výdavky.

Príjmy z grantov a transferov sú na rok 2025 rozpočtované v sume 147 321 658 eur, čo predstavuje zvýšenie oproti skutočnosti roku 2023 o 12,34 % a zníženie oproti očakávanej skutočnosti roku 2024 o 16,21 %. Príjmy z grantov a transferov podľa návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027 prognózované za rok 2025 pre VÚC predstavujú v porovnaní s vykázanou skutočnosťou v roku 2023 pokles o 32,6 % a s očakávanou skutočnosťou roka 2024 pokles o 6,9 %. Z pohľadu vývoja prognóz uvedených v návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027 je možné hodnotiť návrh príjmov z grantov a transferov v návrhu rozpočtu KSK ako veľmi optimistický. Prípadné neplnenie týchto príjmov nebude mať vplyv na vyčíslenie výsledku rozpočtového hospodárenia KSK, pretože uvedené neplnenie na strane príjmov sa rovnako prejaví v nerealizovaní výdavkov. Teda na aktuálny vývoj bude možné reagovať v priebehu rozpočtového roka zmenou rozpočtu.

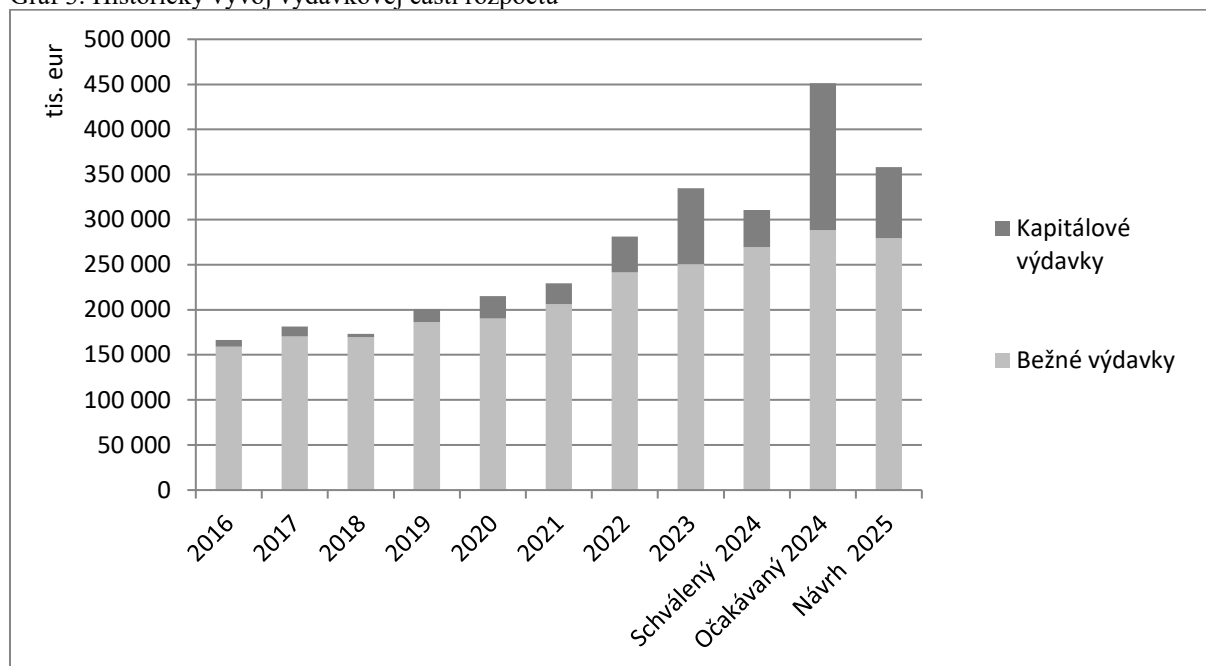
Výdavky rozpočtu

Bežné výdavky predstavujú výdavky týkajúce sa prevádzky, vrátane osobných výdavkov. Na rok 2025 sú navrhnuté v sume 279 581 415 eur a sú kryté hlavne bežnými príjmami, vrátane transferov a prostriedkami z peňažných fondov. Podiel na celkových výdavkoch predstavuje 78,07 %, čo je o 8,66 p. b. menej oproti rozpočtu v roku 2024 (86,73 %).

Kapitálové výdavky reprezentujú výdavky na zabezpečenie jednoduchej a rozšírenej reprodukcie, t.j. výdavky na investície. V návrhu rozpočtu na rok 2025 sú rozpočtované v sume 78 542 044 eur a sú len v podiele 55,91 % kryté z kapitálových príjmov. Ostatný podiel je krytý príjmovými finančnými operáciami (použitie peňažných fondov a prijatie návratných zdrojov financovania) a prebytkom bežného rozpočtu. Na celkových výdavkoch je podiel kapitálových výdavkov na úrovni 21,93 %, čo predstavuje nárast oproti rozpočtu v roku 2024 (13,27 %).

Historický vývoj výdavkovej časti rozpočtu od roku 2016 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2024, očakávanej skutočnosti za rok 2024 a návrhu na rok 2025 je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 3. Historický vývoj výdavkovej časti rozpočtu

Programový rozpočet rozdeľuje výdavky rozpočtu do jednotlivých programov, podprogramov, prvkov a projektov. Je to transparentný systém, ktorý zdôrazňuje vzťah medzi rozpočtovými výdavkami a očakávanými výstupmi a výsledkami realizovaných rozpočtových programov. Programovú štruktúru rozpočtu Košického samosprávneho kraja tvoria programy, podprogramy a projekty.

Vývoj výdavkov programového rozpočtu v eurách a podiel výdavkov jednotlivých programov na celkových výdavkoch roka 2025 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 3

Program		v eur					
		Skutočnosť 2022	Skutočnosť 2023	Schválený rozpočet 2024	Očakávaná skutočnosť 2024	Návrh rozpočtu 2025	Podiel na celkových výdavkoch v %
1	Samospráva a vzťahy s verejnosťou	5 355 416	5 368 514	5 741 974	7 792 470	6 340 569	1,77
2	Komunikácie	62 722 927	70 398 002	30 381 013	73 464 609	37 124 901	10,37
3	Doprava	29 478 648	34 315 361	33 010 350	33 087 850	33 786 603	9,43
4	Kultúra	14 069 604	16 701 317	19 563 442	24 087 082	19 736 354	5,51
5	Vzdelávanie	112 164 368	132 790 430	153 546 969	216 463 734	173 733 046	48,51
6	Šport	1 012 294	5 156 512	300 000	8 046 128	1 207 500	0,34
7	Sociálne služby	35 245 636	41 826 086	40 440 784	49 656 588	46 316 652	12,93
8	Podporné činnosti programov KSK	21 193 198	28 272 172	27 596 755	38 574 434	39 877 834	11,14
	Spolu	281 242 091	334 828 394	310 581 287	451 172 895	358 123 459	100,00

Najvyšší podiel na výdavkoch rozpočtu má program 5. Vzdelávanie v hodnote 48,51 %. Nasleduje program 7. Sociálne služby s podielom 12,93 % a 8. Podporné činnosti programov KSK s podielom 11,14 %.

Najvýznamnejšie medziročné zmeny podielov na výdavkoch rozpočtu z porovnania návrhu roku 2025 a návrhu rozpočtu 2024 boli identifikované v programoch:

- 8. Podporné činnosti programov KSK – zvýšenie o 2,25 p. b. z 8,89 % podielu na 11,14 % podiel,
- 3. Doprava – zníženie o 1,19 p. b. z 10,63 % podielu na 9,43 % podiel,
- 5. Vzdelávanie – zníženie o 0,93 p.b. z 49,44 % podielu na 48,51 % podiel.

Oproti roku 2024 je v návrhu na rok 2025 v rámci programového rozpočtu zmena v programe 6. Šport, kde bol doplnený jeden projekt „Rekonštrukcia športového areálu - Gymnázium, Komenského 32, Trebišov“, ktorý bude financovaný z fondov EÚ a ŠR SR. Konkrétne bol v rámci programu 6. Šport vytvorený nový podprogram 6.2. Projekty z fondov EÚ a ŠR, ktorý obsahuje, okrem iného aj ukazovateľ výsledku v znení „% čerpania finančných prostriedkov implementovaných projektov zo schváleného objemu riadiacimi orgánmi“ a ukazovateľ výstupu v znení „Počet implementovaných projektov“, pričom tento podprogram nezahŕňa niekoľko projektov, ale len jeden jediný projekt vyššie uvedený. Z porovnania zadefinovania uvedených ukazovateľov v ostatných podprogramoch (2.3., 4.5., 5.10., 7.3. a 8.6.) zahŕňajúcich projekty financované z fondov EÚ a ŠR SR, zdôrazňujem viacerých projektov, nie jedného, vyplýva, že predmetný podprogram (6.2.) bol vytvorený zadefinovaním ukazovateľov výsledku a výstupu formálnym prevzatím textu. Rovnako je nutné poukázať na tvorbu programovej štruktúry v zmysle teórie tvorby programového rozpočtu (Praktický a konkrétny manuál pre tvorbu programových štruktúr na úrovni miestnej a regionálnej územnej samosprávy vydaný MF SR), v zmysle ktorého:

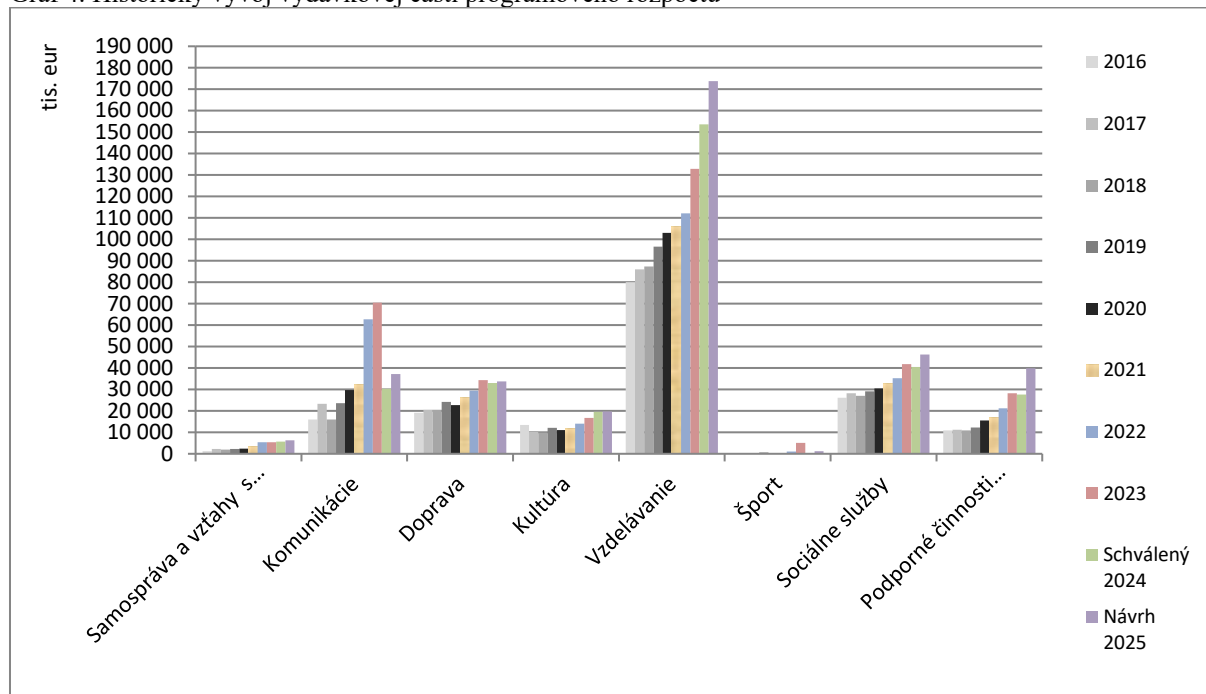
- Programová štruktúra (rozpočtu) je logická, hierarchicky usporiadaná konštrukcia, ktorá je účelne vytváraná vo vzťahu k zámerom a cieľom subjektu samosprávy. Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria programy, podprogramy a prvky (projekty).
- Podprogram je ucelená časť programu, ktorá obsahuje vzájomne súvisiace aktivity a vo všeobecnosti ho tvoria prvky a/alebo projekty.
- Prvok je časovo neohraničená bežná aktivita/aktivity.
- Projekt je časovo ohraničená aktivita, ktorá produkuje špecifický tovar alebo službu. Projekt a prvok sú z hľadiska významu rovnocenné časti podprogramu a sú súhrnom aktivít, ktoré je možné na základe ich zamerania zoskupiť do podprogramu.

V podprograme 3.1. Služby vo verejnom záujme bol zmenený text ukazovateľa výsledku z „Priemerný čas cestujúceho v dopravnom prostriedku“ na „Medziročný nárast počtu cestujúcich v %“. Vzhľadom na znenie nového ukazovateľa je pre rok 2025 hodnota vyjadrená „100“(%) zmätočná, pretože aj vzhľadom na uvedenie číslovky v zátvorke je predpoklad, že úmyslom bolo za rok 2025 vyjadriť základňu od ktorej sa bude odvíjať „medziročný nárast v %“. Základňu bolo potrebné identifikovať v znení textu ukazovateľa, nie v hodnote ukazovateľa, a tiež preto, lebo nie je zrejmá ambícia výkonu zadefinovaného nového ukazovateľa za rok 2025 (či hodnota pravdepodobne počtu cestujúcich vyjadrená číslom v zátvorke už zahŕňa nejaký, nevieme aký, nárast oproti roku 2024).

Na vyššie uvedených príkladoch je možné poukázať, že odporúčania na neustále zdokonaľovanie prípravy programového rozpočtu, aktuálne vo veci rešpektovania princípu konštrukcie programovej štruktúry a formulovania merateľných ukazovateľov a stanovovanie ich hodnôt, sú stále aktuálne.

Historický vývoj výdavkovej časti programového rozpočtu od roku 2016 zo skutočných údajov záverečných účtov KSK, údajov schváleného rozpočtu na rok 2024, očakávanej skutočnosti na rok 2024 a návrhu na rok 2025 je prezentovaný v nasledujúcom grafe.

Graf 4. Historický vývoj výdavkovej časti programového rozpočtu

Finančné operácie

Súčasťou návrhu rozpočtu sú finančné operácie, prostredníctvom ktorých sa v súlade s § 10 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a podľa platnej rozpočtovej klasifikácie vykonávajú prevody prostriedkov peňažných fondov a realizujú návratné zdroje financovania a ich splácanie.

Finančné operácie sú na rok 2025 rozpočtované v príjmovej časti v sume 75 475 621 eur a výdavkovej časti v sume 43 820 754 eur. Vzájomné medziročné porovnanie finančných operácií nemá vypovedaciu schopnosť, pretože ide o nepravidelné príjmové a výdavkové operácie.

Návrh rozpočtu predpokladá príjem úverov v sume 64 006 455 eur, prevod prostriedkov z peňažných fondov v sume 10 432 666 eur a zostatok prostriedkov predchádzajúceho roka na zapojenie do rozpočtu v sume 1 036 500 eur.

Vo výdavkových finančných operáciách je navrhovaná splátka istiny úveru od Európskej investičnej banky v sume 2 693 090 eur a splátka tuzemskej istiny úverov v sume 41 127 564 eur. V ostatných výdavkových finančných operáciách sú v nevýznamnej čiastke rozpočtované kurzové rozdiely v sume 100 eur.

Stav a vývoj dlhovej služby je prezentovaný v prílohe č. 16 a 17 návrhu rozpočtu KSK na roky 2025 - 2027.

Celková suma dlhu Košického samosprávneho kraja vykázaná v rozsahu znenia § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bola podľa predložených finančných výkazov ku 3. štvrtroku 2024 v sume 83 862 424 eur a predstavuje 29,98 % skutočných

bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka (rok 2023) zo sumy 279 772 568 eur, teda neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Úverová rezerva do zákonom stanoveného limitu celkového dlhu 60 % je v sume cca 84 001 tis. eur pri základni skutočných bežných príjmov roka 2023 a v sume cca 87 186 tis. eur pri základni očakávaných bežných príjmov roka 2024. Predmetný ukazovateľ celkového dlhu by bol splnený aj v prípade čerpania schváleného úveru, ktorý spadá do rámca definície celkového dlhu v zmysle § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Teda ukazovateľ by bol splnený aj v prípade vyčerpania maximálneho limitu úverového rámca úveru od Slovenskej sporiteľne, a.s. na účely financovania vybraných investičných akcií (úverový rámec 9 596 400 eur, čerpanie k septembru 2024 v sume 2 715 420 eur).

Prehľad dohodnutých úverových rámcov, ich načerpania a stavu istín úverov KSK ku 3. štvrťroku 2024 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 4

v eur

úver		suma dohodnutého úverového rámca	suma načerpania z úverového rámca	stav istiny úveru k septembru 2024
EIB		45 459 810	45 459 810	20 823 474
EIB2		30 000 000	30 000 000	28 823 530
SLSP	termínovaný *	4 000 000	3 535 357	0
	splátkový č.1	8 000 000	8 000 000	6 000 000
	splátkový č. 2	5 000 000	5 000 000	3 750 000
MF SR		20 000 000	20 000 000	18 000 000
SLSP		5 000 000	5 000 000	3 750 000
SLSP		9 596 400	2 715 420	2 715 420
VÚB *		11 000 000	10 637 275	1 879 352
VÚB 2 *		19 000 000	9 735 664	244 646
NDF II. *		18 290 000	18 290 000	18 290 000
SPOLU		175 346 210	158 373 526	104 276 422
SPOLU podľa § 17 zákona č. 583/2004 Z.z.		123 056 210	116 175 230	83 862 424

Poznámka: * istiny nezapočítané do celkového dlhu podľa § 17 ods. 7 a 8 zákona č. 583/2004 Z. z.

3. Súlad návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách a internými zásadami na zostavenie rozpočtu

Podľa § 9 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je predkladaný návrh rozpočtu na roky 2025 – 2027 zostavený na obdobie troch rozpočtových rokov.

Súčasťou viacročného rozpočtu je rozpočet na rok 2025, ktorý je zostavený na obdobie jedného rozpočtového roka a je zhodný s kalendárnym rokom.

V zmysle čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení je súčasťou návrhu rozpočtu aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok (2024), údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka (2024) a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky (2022 a 2023) v časti bežných príjmov, kapitálových príjmov, finančných operácií, bežných výdavkov a kapitálových výdavkov v štruktúre podľa funkčnej klasifikácie.

Návrh rozpočtu obsahuje programy vyššieho územného celku, t.j. výdavky rozpočtu sú rozpísané na konkrétne programy v súlade s § 10 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

V súlade s § 10 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa návrh rozpočtu vnútorne člení na bežný rozpočet, na kapitálový rozpočet a na finančné operácie.

Pri zostavovaní návrhu rozpočtu a pri členení príjmov, výdavkov a finančných operácií bola dodržaná platná rozpočtová klasifikácia ustanovená Ministerstvom financií Slovenskej republiky (opatrenie MF SR č. MF/010175/2004-42 z 8. decembra 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v platnom znení) a podľa § 10 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa predkladá v členení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie.

Rozpočet Košického samosprávneho kraja na rok 2025 podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy (len bežný rozpočet a kapitálový rozpočet) je zostavený ako schodkový v sume 31 654 867 eur. Bežný rozpočet roku 2025 je navrhnutý ako prebytkový v sume 2 974 010 eur a obsahuje bežné príjmy a bežné výdavky. Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový v sume 34 628 877 eur. Obsahuje kapitálové príjmy a kapitálové výdavky.

Bežný rozpočet je v súlade s ustanovením § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavený ako prebytkový.

Schodok kapitálového rozpočtu je v súlade s ustanovením § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy plne krytý prijatými návratnými zdrojmi financovania (úvery), prostriedkami peňažných fondov a z časti prebytkom bežného rozpočtu.

Celkový rozpočet obsahujúci bežný rozpočet, kapitálový rozpočet, vrátane finančných operácií, sa navrhuje ako vyrovnaný. Príjmy rozpočtu vrátane príjmových finančných operácií, ako aj výdavky rozpočtu vrátane výdavkových finančných operácií, sa navrhujú v sume 401 944 213 eur.

Rozpočet Košického samosprávneho kraja na rok 2025, zostavený podľa jednotnej metodiky platnej pre Európsku úniu (ESA 2010), je schodkový v sume 28 754 867 eur.

Keďže dlh verejnej správy v SR bol za rok 2023 vykázaný v hodnote 56,0 % na HDP (po októbrovom spresnení dlh verejnej správy v roku 2023 dosiahol 68,9 miliardy eur, čo zodpovedalo 56,05 % HDP), čo je nad limity dlhu stanovené v zmysle čl. 12 s poukázaním na čl. 13 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti, aktuálne nad najprísnejším limitom ustanoveným na rok 2024 v rozmedzí 50 až 53 %, VÚC je povinný zostaviť rozpočet s obmedzeniami ustanovenými v citovanom ústavnom zákone. Vzhľadom k tomu, že dňa 21.11.2023 Národná rada SR schválila programové vyhlásenie vlády a vyslovila dôveru novej vláde, vyššie uvedené obmedzenia pri zostavovaní rozpočtu sa neuplatňujú 24 mesiacov počnúc dňom 22.11.2023.

Miera podrobnosti spracovania návrhu rozpočtu stanovená výberom z ekonomickej klasifikácie na úrovni jednotlivých rozpočtovaných odvetví (funkčná klasifikácia), rozpočtovanie výdavkov na programy, podprogramy, prvky, projekty, zámery, ciele a merateľné ukazovatele sú určené v zásadách tvorby rozpočtu, rozpočtových opatrení a pravidiel rozpočtového hospodárenia KSK, schválených Zastupiteľstvom KSK uznesením č. 15/2010 (ďalej „zásady tvorby rozpočtu KSK“).

Pre odvetvia (funkčná klasifikácia) je návrh rozpočtu zostavený v štruktúre a na úrovni výberu ekonomickej klasifikácie určenej v zásadách tvorby rozpočtu KSK.

V rámci programového rozpočtovania v jednotlivých programoch a podprogramoch sú definované ciele a stanovené merateľné ukazovatele (merateľný ukazovateľ výstupu a merateľný ukazovateľ výsledku).

Predložený návrh rozpočtu obsahuje záväzné ukazovatele rozpočtu určené podľa zásad tvorby rozpočtu KSK, a to:

- príjem rozpočtu,
- limit výdavkov rozpočtu,
- limit výdavkov rozpočtu na jednotlivé investičné akcie,
- limit výdavkov rozpočtu na jednotlivé programy.

Návrh rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2025 - 2027 je zostavený v súlade s čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení, § 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a v súlade so zásadami tvorby rozpočtu KSK

4. Zverejnenie návrhu rozpočtu

Dňa 29.11.2024 bol návrh rozpočtu v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v platnom znení zverejnený, čím bola dodržaná povinnosť, aby návrh rozpočtu samosprávneho kraja bol verejne prístupný pred jeho schválením najmenej 15 dní.

Návrh rozpočtu bol v súlade s časťou 1 písm. a) ods. 16 zásad tvorby rozpočtu KSK zverejnený vyvesením na úradnej tabuli, ktorá je umiestnená v sídle Úradu KSK, Námestie Maratónu mieru č. 1, Košice a na webovom sídle Košického samosprávneho kraja.

<https://web.vucke.sk/sk/uradna-tabula/financie/rozpocet/rozpocet-roky-2025-2027.html>

5. Zhodnotenie rozpočtu a záver

Stanovisko hlavného kontrolóra KSK k Návrhu rozpočtu KSK na roky 2025 - 2027 je zamerané najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení, so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v platnom znení, zásadami tvorby rozpočtu KSK a na identifikáciu prípadných rizík plnenia rozpočtovaných príjmov a rozpočtovaných výdavkov.

Dlh verejnej správy v SR bol za rok 2023 vykázaný v hodnote 56,0 % na HDP (po októbrovom spresnení HDP v hodnote 56,05 % na HDP), čo predstavuje hodnotu nad limity dlhu ustanovené v zmysle čl. 12 s poukázaním na čl. 13 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení. Keďže dňa 21.11.2023 Národná rada SR schválila programové vyhlásenie vlády a súčasne vyslovila dôveru novej vláde, v citovanom ústavnom zákone ustanovené rozpočtové obmedzenia pre zostavovanie rozpočtu samosprávneho kraja sa neuplatňujú 24 mesiacov počnúc dňom schválenia programového vyhlásenia vlády.

Daňové príjmy KSK v návrhu rozpočtu na rok 2025 sú prognózované pesimistickejšie, ako je aktuálna prognóza Inštitútu finančnej politiky MF SR (IFP) posudzovaná Výborom

pre daňové prognózy. Naopak, návrh nedaňových príjmov a príjmov z grantov a transferov na rok 2025 je možné hodnotiť ako veľmi optimistický, vzhľadom na vývoj prognóz týchto príjmov Inštitútom finančnej politiky zahrnutých v návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2025 až 2027. Prípadné neplnenie nedaňových príjmov a príjmov z grantov a transferov nepredstavuje negatívne riziko výsledku rozpočtového hospodárenia a plnenia zákonných podmienok „prebytkovosti, resp. schodkovosti“ jednotlivých druhov rozpočtu (bežný a kapitálový), pretože neplnenie týchto príjmov sa má pri rešpektovaní ustanovených predpisov prejavovať v nerealizovaní alikvotnej sumy výdavkov.

Rizikom plnenia daňových príjmov, ktoré predstavuje podielová daň na dani z príjmov fyzických osôb (DPFO), je dosiahnutie prognóz makroekonomických ukazovateľov, najmä rast HDP v roku 2025 na úrovni 2,2 %. Tiež vývoj zamestnanosti a aj súvisiaci rast miezd, dopad konsolidačných opatrení vlády, a to aj pre nasledujúce roky, vzhľadom na avízo nutnosti prijatia dodatočných konsolidačných opatrení pre rok 2026. Už v roku 2024 je daňový výber DPFO nižší oproti predpokladu, čoho jedným z faktorov je aj zaostávajúci rast miezd za tzv. nízkopríjmovou infláciou (životné náklady nízkopríjmových domácností), ktorá ovplyvňuje výšku nezdaniteľného príjmu a tým aj reálny výber tejto dane.

Vo výdavkovej časti návrhu rozpočtu sú bežné výdavky plne kryté bežnými príjmami (vrátane transferov) a z menšej sčasti príjmovými finančnými operáciami. Kapitálové výdavky sú kryté kapitálovými príjmami v podiele 55,91 %. Ostatný podiel je krytý príjmovými finančnými operáciami (použitie peňažných fondov a prijatie návratných zdrojov financovania) a prebytkom bežného rozpočtu. Na celkových výdavkoch je podiel kapitálových výdavkov na úrovni 21,93 %, čo predstavuje nárast oproti rozpočtu v roku 2024 (13,27 %).

Rozpočtovaná centrálna rezerva v sume 1,9 mil. eur môže sčasti vykryť prípadné vyššie uvedené riziká nenaplnenia príjmovej stránky rozpočtu, resp. aj nevyhnutné a nepredvídané výdavky.

Rozpočet Košického samosprávneho kraja na rok 2025 podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy (len bežný rozpočet a kapitálový rozpočet) je zostavený ako schodkový v sume 31 654 867 eur. Bežný rozpočet roku 2025 je navrhnutý ako prebytkový v sume 2 974 010 eur a kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový v sume 34 628 877 eur.

V okruhu finančných operácií je v návrhu rozpočtu v príjmových finančných operáciách rozpočtovaný príjem úveru, prevod prostriedkov z peňažných fondov a zapojenie do rozpočtu zostatku prostriedkov predchádzajúceho roka. Vo výdavkových finančných operáciách sú navrhované najmä splátky istín úverov.

Celková suma dlhu Košického samosprávneho kraja vykázaná ku 3. štvrtroku 2024 v rozsahu znenia zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je na úrovni 29,98 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka (rok 2023), a teda predstavuje bezpečné pásmo zadlženosti samosprávy. Úverová rezerva do zákonom stanoveného limitu celkového dlhu 60 % je v sume cca 84 001 tis. eur pri základni skutočných bežných príjmov roka 2023 a v sume cca 87 186 tis. eur pri základni očakávaných bežných príjmov roka 2024. Teda ani v prípade dočerpania úverového rámca do maxima úveru aktuálne v termíne nárokovateľnosti by zákonom stanovený limit zadlženosti nebol prekročený.

Implementácia programového rozpočtu do rozpočtového procesu verejnej správy je procesom dlhodobým, a preto odporúčania pre zdokonaľovanie procesu tvorby programového rozpočtu, okrem iných, aj odporúčania uvedené v tomto stanovisku, sú naďalej aktuálne.

Posúdením návrhu rozpočtu, jeho štruktúry, miery podrobnosti spracovania a rozpísania výdavkov na programy konštatujem, že Návrh rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2025 - 2027 je zostavený v súlade s čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti v platnom znení, § 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a v súlade so zásadami tvorby rozpočtu KSK.

Predkladaný návrh rozpočtu Košického samosprávneho kraja na roky 2025 – 2027

odporúčam schváliť.

V Košiciach dňa 03.12.2024

Ing. Jozef Hudák
hlavný kontrolór KSK